

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

SİYER DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(10. SINIF)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2025

İÇİNDEKİLER

1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI	4
1.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ VİZYONU	4
1.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	4
2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI	5
2.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	5
2.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	6
2.3. ÜNİTELER, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	10
2.4. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) KİTAP FORMA SAYISI VE KİTAP EBATLARI	10
2.5. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	11
3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER	13

1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

1.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI

Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilmiştir. Bu modelde yer alan beceri, eğilim ve değerler; soyut fikir ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken gerçekleştirilen zihinsel faaliyetlerle birlikte bireyin kendisi ve çevresiyle olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi ve sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan yeterlilikleri ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, ülkemizin eğitim sisteminde önemli değişiklikler yapmayı hedefleyen bir dönüşüm programıdır. Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının da bu dönüşüme uyum sağlaması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının temel yaklaşımı bu modelin temel ilkelerine uygun olarak şekillenmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre geliştirilen Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları öğrencilerin

- Bütüncül öğrenme yaklaşımı içerisinde dinî bilgileri öğrenmenin yanında mesleki beceriler, sosyal sorumluluk bilinci, millî ve kültürel değerlere bağlılık ile çağın gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanmalarını;
- İslam'ın adalet, saygı, sorumluluk, merhamet gibi evrensel değerlerini temel alarak bu değerlere bağlı ve topluma faydalı bireyler olarak yetişmelerini;
- Mesleki hayata ve yükseköğretime en iyi şekilde hazırlanmalarını sağlayacak bilgi ve becerileri kazanmalarını;
- İlmî düşüncüyü benimsemelerini, araştırma yapma becerilerini geliştirmelerini ve bilgiye ulaşma yollarını öğrenmelerini;
- Günümüz teknolojilerini etkin bir şekilde kullanabilen, sistem okuryazarlığı düşüncesini benimsemiş bireyler olarak yetişmelerini;
- Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendirerek vatan sevgisi ve millet bilincine haiz, manevî değerlere bağlı bireyler olarak yetişmelerini hedefler.

Yukarıda belirtilen hususların somut olarak ortaya çıkması için öğretim programlarında

- Kur'an-ı Kerim, hadis, fıkıh, tefsir, kelam, akait gibi temel İslam bilimlerine ait bilgilerin kavramsal beceriler ve alan becerilerinin sunduğu imkânlar ölçüsünde incelenmesi ve araştırılması;
- Dinler tarihi, İslam kültür ve medeniyeti gibi sosyal bilimler alanına giren konuların İslam dünyası ve Türkiye bağlamında irdelenmesi;
- Arapçanın hem dinî metinleri anlama hem de iletişim kurma aracı olarak kullanılabilmesi;
- Öğrencilere mesleki alanda gerekli olan bilgi ve becerilerin yanı sıra problem çözme, iletişim, ekip çalışması gibi yetkinliklerin kazandırılmasına hizmet edecek yaklaşımlara ağırlık verilmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları, öğrencilerin hem dinî bilgi ve değerlere hem de çağın gerektirdiği bilgi ve becerilere sahip, topluma faydalı bireyler olarak yetişmelerini hedeflemektedir. Bu sayede öğrenciler, dinî ve mesleki hayatlarının yanı sıra yükseköğretimde de başarılı olabileceklerdir.

1.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ VİZYONU

Mesleki din eğitiminin vizyonu; Anadolu imam hatip lisesi mezunlarının yükseköğretim süreçlerine katılmaya hazır, dinî hizmetleri ifa edebilecek yeterliliğe sahip, "yetkin ve erdemli insan" olma yolunda gelişimlerini sürdüren öğrenciler olarak yetişmelerini sağlamaktır.

1.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının amacı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve 32. maddesinde belirtilen imam hatip liselerinin tanımı ile Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne uygun olarak

- İslam dininin inanç, ibadet, muamelat ve ahlak esaslarını içselleştiren;
- İslam'ın temel kaynaklarını tanıyan;

- İslam dinine mensup olmanın huzur ve mutluluğunu hisseden;
- Dini doğru anlayan ve dinî meselelerde bu kaynaklara başvurabilen;
- Hz. Muhammed'î (sav) örnek alan;
- İbadetlerle ilgili uygulama becerisi ve alışkanlığına sahip;
- Dünya ahiret dengesini kurabilen;
- Ahlaki olgunluğa erişmiş;
- İnceleyen, araştıran, analitik düşünen ve edindiği bilgiler ışığında akli ve nakli delilleri kullanarak problemlere çözüm üretebilen;
- Din hizmetleri uygulama becerisi kazanan;
- Toplumu din konusunda aydınlatan;
- Toplumun dinî bilgilerle ilgili ihtiyaçlarına cevap verebilen bireyler yetiştirmektir.

2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI

2.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı'nda "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" çerçevesinde değişikliğe gidilmiş ve beceri temelli anlayış doğrultusunda yeni bir öğretim programı hazırlanmıştır. Programın çatısı oluşturulurken beceri setlerindeki alan becerileri, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve eğilimlerin yanı sıra okuryazarlık becerilerinden de faydalanılmıştır. Programda belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşmak için gerekli beceri, değer, eğilim, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının birbirleriyle nasıl ilişkilendirileceği öğrenme-öğretme yaşantıları aracılığıyla somutlaştırılmıştır. Öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'de en güzel örnek olarak takdim edilen Hz. Peygamber'î yakından tanımaları, onunla ilgili doğru bilgi ve yorumlara ulaşmaları, onun mesajını ve davetini anlamlandırmaya çalışmaları, getirdiği ahlaki ilkelerle insani değerleri özümsemeleri ve bu değerleri günlük hayatlarına yansıtma amaçlanmıştır. Bu bağlamda Peygamberimizin hem tarihî kimliği hem ortaya koyduğu değerler sistemi hem de bugüne ve geleceğe ışık tutan rehberliği vurgulanmıştır. Ayrıca öğrenme-öğretme yaşantıları planlanırken günlük hayatla bağ kurulmasına özen gösterilmiştir.

Öğretim programı; tefsir, hadis, siyer, tarih gibi alanlara ait temel kaynakları esas alan ve bu kaynakların zengin içeriğinden faydalanmaya önem veren bir anlayışla hazırlanmıştır. Peygamberimizin hayatı, içeriklerin birbirini tamamlamasına imkân verecek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmıştır. Üniteler oluşturulurken sistem ve süreç mantığı kazandıracak, araştırma ve uygulama yapmaya yönlendirecek bir anlayış benimsenmiştir. İçerik çerçevesi, İslam Öncesi Dönem'den başlayarak Hz. Peygamber'in vefatına kadar kronolojik sırayla oluşturulmuştur. Ayrıca Hz. Peygamber'in örnek kişiliği öne çıkarılmış ve kültürümüzdeki peygamber sevgisinin yansımaları üzerinde durulmuştur. Öğretim programı mekânsal ve tarihsel bir bakış açısının yanı sıra eleştirel düşünme, empati kurma, etik değerlere saygı gösterme gibi becerileri kazandırmayı amaçlamıştır.

Öğretim programının hazırlık ve geliştirme süreçlerinde ihtiyaç analizi ve literatür taraması yapılmış, Peygamberimizin Hayatı Dersi Öğretim Programlarıyla ilgili akademik yayınlar incelenmiş, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan "Öğretim Programlarının Değerlendirme Raporu", "21. Yüzyıl Becerileri ve Değerlere Yönelik Araştırma Raporu", "Öğretmenlerin Ders Kitabı Kullanımı ile İlgili Araştırma Raporu", "Ders Kitaplarında Okunabilirlik" ve "Ders Kitaplarını Değerlendirme Raporu (Öğretmen Görüşleri)" adlı yayınlar analiz edilmiştir. Sahadaki öğretmenlerden ve farklı sınıf seviyesindeki ortaöğretim öğrencilerinden uygulanmakta olan öğretim programlarıyla ders kitapları hakkında görüş alınmış, farklı ülkelere ait beceri temelli öğrenme yaklaşımlarının yansıtıldığı öğretim programları incelenerek bir yol haritası çıkarılmıştır. Bu süreçte bilimsel ve teknolojik gelişmeler dikkate alınmış, öğrenme yaşantıları ile ölçme ve değerlendirmenin şekillendirilmesinde çevrim içi ortam ve uygulamalardan yararlanılmıştır.

Öğretim programının temel amacı; öğrencilerin yaşadıkları dünyayı anlamlandırırken Hz. Peygamber'î merkeze almasına yardımcı olacak bilgi, beceri ve değerlerle donatılmasını sağlamaktır. Bu bağlamda 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin

1. Peygamberimizin hayatını bütüncül bir yaklaşımla ele alıp değerlendirmeleri,
2. Peygamberimizin gönderiliş amacını yorumlamaları,
3. Peygamberimizle ilgili doğru bilgi ve yorumlara ulaşarak onu tanımaları, sevmeleri ve hayatlarının her alanında rehber edinmeleri,
4. Peygamberimizin getirdiği ahlaki ilkeleri ve insani değerleri özümsemeleri,
5. Peygamberimizin beşerî ve nebevî yönünü ayırt etmeleri,
6. Sahabenin tebliğ sürecindeki rolünü sentezlemeleri,
7. Peygamberimiz ve Müslümanlar için önem arz eden hadiseleri sebep ve sonuçlarıyla birlikte yapılandırmaları,
8. Hz. Peygamber Dönemi'nde gerçekleşen mühim olaylar arasındaki ilişkileri sorgulamaları, analiz etmeleri ve elde ettikleri sonuçları kendi hayatlarına tatbik etme yeteneği geliştirmeleri,
9. Peygamberimizin insanlığa miras bıraktığı ahlaki ilkeleri benimsemeleri,
10. Peygamberimize duyulan sevginin kültürümüzdeki yansımalarını fark etmeleri,
11. İçinde yaşadıkları topluma karşı yükümlülüklerini anlamaları amaçlanmaktadır.

2.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

1. *Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı*'nda eğitim ve öğretim süreçleri; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile hedeflenen öğrenci profiline uygun, millî ve manevî değerlerimizi tanıyan, geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak geleceğe yön veren yetkin ve erdemli öğrencilerin yetiştirilmesine hizmet edecek şekilde planlanır ve yürütülür. Bu kapsamda sevgi, saygı, kardeşlik ve dostluk bağlarını güçlendiren; vatan, millet, bayrak, şehitlik, gazilik gibi millî birlik ve beraberliği pekiştiren değerlerin öğrencilerin zihninde güçlü bir şekilde yer etmesine özen gösterilir.
2. Öğretim programının içerik çerçevesi bölümünde ana başlıklara ve alt başlıklara yer verilmiştir. Yazarlar ihtiyaç duydukları durumlarda ara başlıklar kullanabilir.
3. Öğretim programının içerik çerçevesi oluşturulurken olayların farklı bakış açılarıyla ele alınmasına imkân sağlanmıştır. Temel kabuller belirlenirken öğrencilerin temel eğitimde kazandıkları bilgi, beceri ve değerler dikkate alınmıştır.
4. Öğrenme-öğretme uygulamalarının bazı bölümlerinde "İstenir/istenebilir" şeklinde iki farklı kullanım mevcuttur. Öğretmenlerin ve ders kitabı yazarlarının içerik çerçevesi ve öğrenme çıktılarına işaret eden bölümlerde inisiyatif kullanmaları söz konusu değildir. Ancak öğretim yöntemleri ve ölçme ve değerlendirme süreçlerinde içeriğin kapsamı ve sınıfın şartları doğrultusunda farklı tercihlerde bulunulabilir. Üniteler işlenirken içerikler mümkün olduğunca günlük hayatla ilişkilendirilir.
5. Ünite içerikleri; ayetler, hadisler ve siyerle ilgili temel kaynaklar esas alınarak işlenir.
6. Üniteler hazırlanırken ünite içerisinde geçen kısa ayet ve hadislerin Arapça metinlerine yer verilebilir.
7. Ünite içerikleri işlenirken Peygamberimizin vasıflarını, güzel ahlakını, ona duyulan muhabbeti, hürmeti ve bağlılığı ifade eden edebî metinlere (naat, şiir, kaside vb.) yer verilir.
8. Ünite içerikleri işlenirken Peygamberimize duyulan sevgiyi ve ona bağlılıktaki samimiyeti yansıtan bir dil ve üslup kullanılır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında Peygamberimiz için kullanılan farklı sevgi ve hürmet ifadelerine yer verilir.
9. Öğrenme çıktılarıyla ilgili güncel konular; farklı tartışma teknikleri kullanılarak ve problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileri ile ilişkilendirilerek öğrenme ortamına taşınır.
10. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre çeşitlendirilir. Her ünite için en az bir performans görevi belirlenir.

11. Bilgi ve becerileri ölçülüp değerlendirilirken öğrencilere günlük hayatta karşılaşılabilecekleri problemlerle ilgili görevler verilir. Geri bildirimlerin motive edici olmasına ve yargısal nitelik taşımasına dikkat edilir. Bu süreçte dijital teknolojilerden de yararlanılır.
12. Zenginleştirme ve/veya destekleme uygulamaları, sınıftaki farklı öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde planlanır. Zenginleştirme ve/veya destekleme bölümündeki içeriklere ders kitaplarında yer verilmez, bu bölüm gerek duyulması hâlinde e-içerik olarak verilebilir.
13. Türkçemizin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilir.
14. Öğretim programında ve ders kitabındaki alana özgü kelime, kavram ve tamlamalar, Talim ve Terbiye Kurulu Mütalaası ile uygulamaya konan "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu" esas alınarak yazılır. İlgili kılavuz ve ekinde bulunmayan alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların yazımında ise kılavuzda belirtilen ilke ve esaslara uyulur.
15. Programda her ünite için öngörülen süre ve ünitelerin işleniş sırası belirtilmiştir. Ancak zümre öğretmenleri tarafından öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun şekilde farklı planlamalar yapılabilir.

Programlar Arası Bileşenler

- Siyer dersi eğitimi; öğrencilere Hz. Muhammed'in (sav) hayatını, örnek davranışlarını, ahlaki değerlerini ve mesajlarını anlayıp kendi hayatlarına yansıtabilmeleri için gerekli olan bilgi, beceri ve değerleri kazandırmayı hedeflemektedir. Bu dersin amacı; öğrencilerin dinî kimlik oluşturmalarına, İslam'ın evrensel ilkelerini benimsemelerine ve insanlık onuruna yakışır şekilde yaşamalarına katkıda bulunmaktır. Bu amaçla Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde belirlenen sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, eğilimler ve okuryazarlık becerileri; *Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı*'nda bütünlük ve etkin şekilde kullanılmıştır. Bu unsurların öğretmenler tarafından derse nasıl yansıtılacağı ise öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde örneklenmiştir.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı*'nın yapılandırılmasında bütüncül eğitim yaklaşımı önemli bir rol oynamıştır. Programda yer verilen temel bileşenler aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde geliştirilmesi amaçlanmıştır; öğrencilerin maddi ve manevi açıdan bütüncül bir yaklaşımla yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Bu sebeple programın farklı bölümlerinde öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanması ve öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirmesi teşvik edilmiştir.

İçerik Çerçevesi

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı*'nın içerik çerçevesi bölümünde ünite kapsamında ele alınacak içeriklerin ana başlıkları ve alt başlıkları verilmiştir. Bu bölümde içerik; öğrenme çıktılarından bağımsız bir bilgi yığını olarak değil, öğrenmeyi gerçekleştirmeye ve içeriğe ilişkin bilgi, beceri ve değerleri öğrencilere sistematik bir yaklaşımla kazandırmaya yönelik araçlar ve süreçte işlenmesi gereken konular şeklinde ele alınmıştır. Ayrıca içerikte verilen başlıklar için öğrenme yaşantıları önerilmiştir.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı* dört üniteden oluşmaktadır. "İslam Öncesi Dönem: Hicaz ve Peygamberimiz" adını taşıyan birinci ünite İslam öncesinde Hicaz Bölgesi'nin durumu ve Hz. Muhammed'in (sav) risalet öncesindeki hayatı ele alınmıştır. "İslam'ın Doğuşu: Mekke Yılları" adını taşıyan ikinci ünite Mekke Dönemi'nde yaşanan önemli olaylar ve gelişmeler ele alınmıştır. "İslam'ın Yayılışı: Medine Yılları" adını taşıyan üçüncü ünite Medine Dönemi'nde yaşanan önemli olaylar ve gelişmeler ele alınmıştır. "Peygamberimizin Ahlakı: İnsanlığa Miras" adını taşıyan dördüncü ünite ise Hz. Peygamber'in ahlaki özellikleri ve örnek oluşu ele alınmıştır.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı*'nın içerik çerçevesi alandaki geleneksel yaklaşımlar, yeni gelişmeler ve öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınarak oluşturulmuş ve uygun yerlerde olayların farklı bakış açılarıyla değerlendirilmesine imkân sağlanmıştır. Ayrıca temel kabuller önceki eğitim sürecinde kazandırılan bilgi, beceri ve değerlere göre belirlenmiştir.

Öğrenme Kanıtları

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı*’nın ölçme ve değerlendirme uygulamaları bölümünde ölçmenin amacına ve öğrenme çıktısına yönelik öğrenme kanıtları bulunmaktadır. Öğrenme-öğretme sürecinin etkili olup olmadığının anlaşılmasında ölçme ve değerlendirme süreçleri büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme uygulamaları bölümü, öğrenci gelişiminin takip edilmesine ve uygulanan öğretim yöntemlerinin belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır. Bireysel farklılıklar sebebiyle her öğrenci için eşit derecede geçerli bir ölçme ve değerlendirme aracından söz edilemez. Dolayısıyla öğrenci performanslarının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır.
- Programda öğrenci performanslarını izlemeye ve öğrenciyi motive etmeye yönelik olan, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösteren ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlama adına özen gösterilmiştir.
- Programda verilen her öğrenme çıktısıyla ilgili en az bir öğrenme kanıtı sunulmaya çalışılmıştır. Değerler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerileri; öğrenme-öğretme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe dâhil edildiği için kanıtlar bölümünde bunlara ilişkin doğrudan ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmemiştir.
- Programda verilen ölçme ve değerlendirme araçları ve yöntemleri örnek niteliğindedir. Öğretmenler ve kitap yazarları ölçmenin amacına ve öğrenme çıktısına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilir.
- Programda ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının çeşitliliğine önem verilmiş, bununla ilgili önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğrenme çıktılarına, içeriklere ve öğrenme-öğretme yaşantılarına uygun olmak koşuluyla öğretmenlerin farklı yaklaşımlar benimsemesine imkân sağlanmıştır. Bu doğrultuda öğretmenler; 3-2-1 kartı, açık uçlu soru, eşleştirme sorusu, analitik ve bütüncül dereceli puanlama anahtarı, anlam çözümleme tablosu, bilgi kartı, çıkış kartı, evet-hayır kartı, kavram karikatürü, karşılaştırma tablosu, kontrol listesi, öğrenme günlüğü, öz değerlendirme formu, tanılayıcı dallanmış ağaç gibi farklı ölçme ve değerlendirme araçlarından yararlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı*’nın öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde öğrenme çıktısındaki bilgi ve becerilerin yanında sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesinde ele alınan değerler ve okuryazarlık becerilerine yer verilerek öğrencilerin bütüncül gelişimi esas alınmıştır. Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerini en üst düzeyde geliştirecek farklı öğrenme ortamları, öğretim yaklaşımları ve materyal kullanımıyla ilgili uygulamalar bulunmaktadır. Öğrenci merkezli bu uygulamalar aracılığıyla öğrencilerin derste edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları beklenmektedir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan öğretim stratejileri ve bu stratejiler kapsamında uygulanacak öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır. Bu bağlamda öğretim programının öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde öğretmenlere ve ders kitabı yazarlarına örnek olması amacıyla çeşitli yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.
- Öğrenme ortamları ve öğretim yaklaşımlarıyla birlikte görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli araçlar kullanılarak öğrencilerin ilgili becerileri kazanmaları sağlanmalıdır. Öte yandan öğrenme çıktılarıyla ilgili güncel konular; problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileriyle ilişkilendirilerek sınıf ortamına taşınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümü, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına ve zengin öğrenme yaşantıları edinmelerine imkân sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktısının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomiklik gibi belirleyici

unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları aracılığıyla ulusal ve uluslararası ölçekte hazırlanmış projelerden faydalanılmalıdır. Bayramlar, millî ve dinî günler, belirli gün ve haftalar gibi vesilelerle öğrencilerin millî ve manevî bilinçlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

- Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde beceri öğretimi konusuna büyük önem verilmiştir. İçerik öğretilirken kullanılacak kuram, model, strateji, yöntem, teknik ve materyaller ile ölçme ve değerlendirme yaparken kullanılacak araç ve yöntemler belirlenirken öğrenme çıktısı doğrultusunda işe koşulan alan, kavram, okuryazarlık ve sosyal-duygusal beceriler dikkate alınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde kavram öğretimine yönelik çeşitli etkinlikler önerilmiştir. Programda soyut içerikleri somutlaştırmak, öğrenme ve hatırlamayı basitleştirmek, doğru anlama ve öğrenmeye yardımcı olmak gibi amaçlarla farklı kavram öğretimi materyalleri kullanılması önemsenmiştir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında değer öğretimine yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere verilmesi beklenen değerler, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmasıyla kazandırılmalıdır. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerler dışında çevresel faktörler, kültürel unsurlar, öğrenci profili gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazandırılmasına da öncülük etmelidir. Programda belirtilen değerlere uygun öğrenme-öğretme uygulamaları planlamanın yanı sıra öğrencilerde değerlerin içselleştirilmesine özen gösterilmeli, değerler eğitimi konusundaki farklı yaklaşımlardan yararlanılmalıdır.
- Öğretmenler, öğrenme-öğretme uygulamaları esnasında hem öğrencilere kaynaklık teşkil eden bir uzman hem de öğrenmelerini izleyip onları yönlendiren bir rehber rehber olmalıdır. Ayrıca öğrencilere uygun öğrenme ortamları sağlamak için çaba göstermelidir. Öğretmenler öğrenme çıktılarına uygun köprüler kurmalı; öğretim kuram, model, strateji, yöntem ve tekniklerini belirlerken hem öğrencilerin bütüncül gelişimlerini hem de kalıcı ve etkili öğrenmeyi sağlamak için öğrenme-öğretme süreçlerini zenginleştirmelidir. Bu doğrultuda öğrenme çıktıları ve öğrenci özellikleri dikkate alınarak görsel ve yazılı sanat ürünlerinden, teknolojik materyallerden, edebî türlerden ve tamamlayıcı öğretim tekniklerinden yararlanılmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları esnasında alana dair temel kaynakların ve bunlardan faydalanılarak oluşturulan ikincil kaynakların kullanılmasına özen gösterilmelidir. Ayet ve hadis metinleriyle meallerinin seçiminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan kaynaklar esas alınmalı, ayrıca alan literatüründe genel kabul gören eserler kullanılmalıdır. Bu kaynaklara atıf yapılırken telif hakları gözetilmeli ve etik kurallara riayet edilmelidir. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.

Farklılaştırma

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı'nın* farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu bölümde esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma konusundaki yaklaşımların yanı sıra öğrencilerin bireysel farklılıklarının ön plana çıkarılması hedeflenmektedir.
- Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel ihtiyaçları bulunan ve akranlarına göre farklı özellikleri taşıyan öğrenciler için esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümü zenginleştirme ve destekleme başlıkları altında ele alınmıştır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek amacıyla öğretmene yönelik önerilerin verildiği kısımdır. Destekleme ise öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene öneriler sunulan bölümdür. Zenginleştirme bölümünde

programdaki mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarının ötesinde içerikle ilgili üst düzey öğrenme sağlamak için farklı öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme uygulamaları verilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin öğrenme çıktısına uygun şekilde daha derin ve detaylı bilgilere ulaşmasını sağlayacak etkinlikler tasarlanmalıdır. Destekleme bölümünde ise programdaki mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre daha sade bir içerik belirlenmiş, bu içeriğe ulaştıracak ek kaynaklara ve açıklamalara yer verilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin hem bireysel olarak yapabileceği basit etkinlikler hem de öğretmenleri ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebileceği orta düzeyde etkinlikler tasarlanmalıdır.

2.3. ÜNİTELER, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF)

ÜNİTE	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. İSLAM ÖNCESİ DÖNEM: HİCAZ VE HZ. MUHAMMED	3	14	19
2. İSLAM'IN DOĞUŞU: MEKKE YILLARI	3	20	28
3. İSLAM'IN YAYILIŞI: MEDİNE YILLARI	5	22	30
4. PEYGAMBERİMİZİN AHLAKI: İNSANLIĞA MİRAS	2	12	17
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
	13	72	100

* Zümre Öğretmenler Kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri; araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları gibi çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

2.4. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) KİTAP FORMA SAYISI VE KİTAP EBATLARI

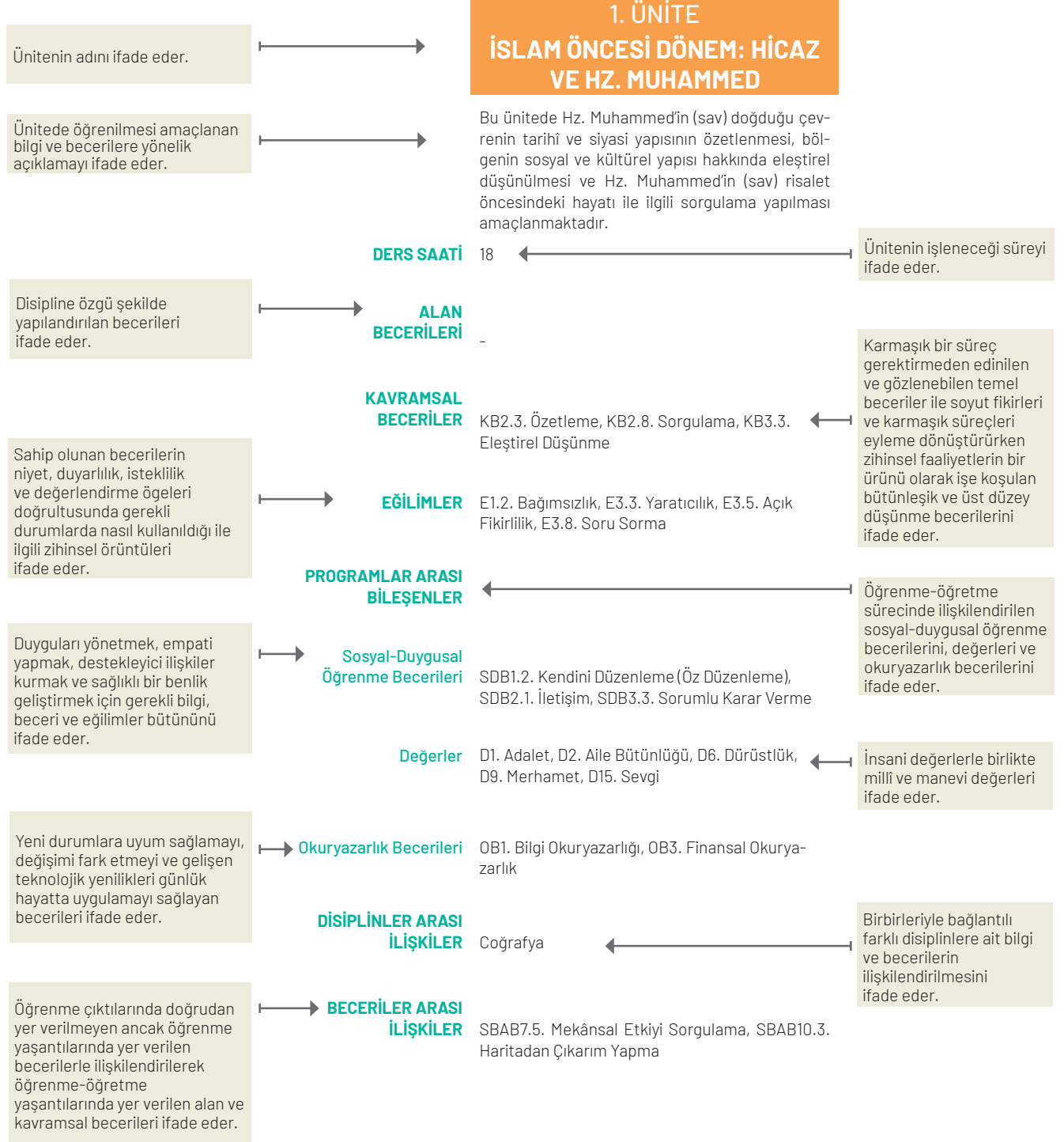
DERS KİTABI	FORMA SAYISI*	KİTAP EBATLARI
SİYER DERSİ (10. SINIF)	10-12	19,5 cm X 27,5 cm

* Forma sayısı alt ve üst sınır olarak belirlenmiştir. Ders kitabı belirlenen sınırlar arasında hazırlanabilir.

2.5. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi Öğretim Programı'nda dört ünite yer almaktadır. Ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur:

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SYR.10.4.1. Hz. Peygamber'in örnek oluşu konusunda hadis kaynaklarına başvurulabilir

- Hz. Peygamber'in örnek oluşuyla ilgili hadisleri tespit eder.
- Hadislerde geçen konuları belirler.

Öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilen beceriye ait süreç bileşenlerini ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

HZ. PEYGAMBER'İN ÖRNEK OLUŞU KÜLTÜRÜMÜZDE PEYGAMBER SEVGİSİ

Öğrenme sürecinde ele alınan bölüm/konu/alt konuya ilişkin sınırları ifade eder.

Disipline ait genellemeleri ifade eder.

Anahtar Kavramlar

ahlak, üsveihasene

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; öz değerlendirme formu, eşleştirme soruları ve bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Hz. Peygamber'in örnek bir şahsiyet olduğunu bildikleri kabul edilmektedir.

Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

- Hz. Peygamber'in israftan kaçınma konusundaki örneğine dair bir metin verilerek öğrencilerden ülke varlıklarına sahip çıkmanın önemini (D17.2, D19.3) yorumlamaları istenebilir (E2.3).

Köprü Kurma

Topkapı Sarayı'ndaki mukaddes emanetler sanal ortamda ziyaret edilerek bunlar ile peygamber sevgisinin kültürümüzdeki yansımaları arasında bağ kurulur.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SYR.10.4.1

Ahlak ve üsveihasene kavramları açıklanır. Hz. Peygamber'in sosyal, siyasi, askeri alanlardaki ve ibadet hayatı ile eğitim konusundaki örnek kişiliği ele alınır. Konu bu kapsamda hadis dersiyile ilişkilendirilir. Öğrencilere Hz. Peygamber'in örnek oluşuyla ilgili bazı hadisler verilir. Öğrencilerden bu hadislerde geçen konuları belirleyerek hadisleri içeriklerine göre sınıflandırmaları ve bunlarla ilgili çıkarımlarda bulunmaları istenir. Öğrencilerin bu çıkarımları güncel konularda kullanması sağlanır. Hz. Peygamber'in günlük hayattaki örnek kişiliği kapsamında onun temizlikle ilgili tavsiyeleri ele alınarak sağlıklı yaşam için gerekli olan ilkeler belirlenir (D18.1, D13.4). Bir öz değerlendirme formu hazırlanarak öğrencilerin sağlıklı yaşam konusunda kendilerini değerlendirmeleri ve bu konudaki eksikliklerini tamamlamaya dair planlama yapmaları sağlanır (E1.3, SDB1.3). Öğrencilerden kendi yaşantılarını gözden geçirerek Hz. Peygamber'in dini, sosyal, siyasi, askeri ve ilmi alanlardaki tutum ve davranışlarını hayatlarına ne kadar yansıtabildiklerini değerlendirmeleri istenir (KB2.15). Sürecin ölçülmesinde anlam çözümleme tablosu kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden Hz. Peygamber'in dini, sosyal, siyasi, askeri veya ilmi alanlardaki örneğini araştırıp seçtikleri konuyla ilgili basılı ya da dijital bir broşür hazırlamaları istenebilir.

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Destekleme

Öğrencilerden günlük hayatta yaşadıkları çeşitli olay ya da durumlarda Hz. Peygamber'in hangi özelliklerini örnek aldıklarını listelemeleri istenebilir.

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ SİYER DERSİ (10. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER

1. ÜNİTE İSLAM ÖNCESİ DÖNEM: HİCAZ VE HZ. MUHAMMED

Bu üniteye Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu çevrenin tarihî ve siyasi yapısının özetlenmesi, bölgenin sosyal ve kültürel yapısı hakkında eleştirel düşünülmesi ve Hz. Muhammed'in (sav) risalet öncesindeki hayatı ile ilgili sorgulama yapılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.3. Özetleme, KB2.8. Sorgulama, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER E1.2. Bağımsızlık, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D6. Dürüstlük, D9. Merhamet, D15. Sevgi

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB3. Finansal Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Coğrafya

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SBAB7.5. Mekânsal Etkiyi Sorgulama, SBAB10.3. Haritadan Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SYR.10.1.1. Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu bölgenin tarihî yapısını özetleyebilme

- a) Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu bölgenin tarihî yapısı ile ilgili çözümleme yapar.
- b) Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu bölgenin tarihî yapısı hakkında sınıflandırma yapar.
- c) Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu bölgenin tarihî yapısını yorumlar.

SYR.10.1.2. Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu bölgenin sosyal ve kültürel yapısı ile ilgili eleştirel düşünebilme

- a) Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu bölgedeki sosyal ve kültürel uygulamaları sorgular.
- b) Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu bölgedeki sosyal ve kültürel uygulamaların nedenleri hakkında akıl yürütür.
- c) Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu bölgedeki sosyal ve kültürel uygulamalar hakkında akıl yürüterek ulaştığı çıkarımları yansıtır.

SYR.10.1.3. Hz. Muhammed'in (sav) risalet öncesindeki hayatı hakkında sorgulama yapabilme

- a) Hz. Muhammed'in (sav) risalet öncesi hayatı ile ilgili merak ettiği hususları tespit eder.
- b) Hz. Muhammed'in (sav) risalet öncesi hayatı ile ilgili sorular sorar.
- c) Hz. Muhammed'in (sav) risalet öncesi hayatı ile ilgili bilgi toplar.
- ç) Hz. Muhammed'in (sav) risalet öncesi hayatı ile ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) Hz. Muhammed'in (sav) risalet öncesi hayatı ile ilgili topladığı bilgiler üzerinden çıkarımda bulunur.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

HZ. MUHAMMED'İN DOĞDUĞU ORTAM

Tarihî Yapı

Sosyal ve Kültürel Yapı

RİSALET ÖNCESİ HZ. MUHAMMED

Soyu ve Ailesi

Doğumu ve Çocukluk Dönemi

Gençlik Yılları

Evliliği ve Çocukları

Risalete Doğru

Anahtar Kavramlar

asabiyet, cahiliye, risalet, şirk, tevhit

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; tanılayıcı dallanmış ağaç, anlam çözümleme tablosu, evet-hayır kartları, açık uçlu sorular, boşluk doldurma soruları, çıkış kartı ve analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilere cahiliye anlayışının etkileri ile ilgili bir performans görevi verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Hicaz Bölgesi'nin Arap Yarımadası'nda yer aldığını ve Hz. Peygamber'in bu bölgede dünyaya geldiğini bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

- Siyer ilminin tanımı yapılarak öğrencilerden Hz. Peygamber'in hayatını öğrenmenin gerekliliği konusunda görüş bildirmeleri istenebilir.
- Cahiliye Dönemi'yle ilgili dikkat çekici bir metin verilerek bu metinle ilgili çıkarımlarını ifade etmeleri için öğrencilere çeşitli sorular sorulabilir.
- Öğrencilere Hz. Peygamber'in doğumu, çocukluğu ve gençliğiyle ilgili sorular sorularak öğrencilerin hazırbulunuşlukları belirlenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere yaşadıkları şehrin özellikleri ve bu şehrin diğer şehirlerden ayrılan yönleri hakkında sorular sorulur. Bir ülkenin kalkınmasında öne çıkan şehirlerin özellikleri ile Hicaz Bölgesi'nin en önemli şehri olan Mekke arasında bağ kurulur.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

SYR.10.1.1

İslam'dan önceki dönemde Hicaz Bölgesi'nin durumu ele alınır. Hicaz'ın dinî ve ekonomik durumuyla ilgili bilgiler içeren bir harita verilir. Öğrencilerden bu haritadan çıkarım yapmaları istenir (**SBAB10.3**). Bölgenin önemli şehirlerinden Mekke, Taif ve Yesrib'in; kuruluşu, coğrafi özellikleri, geçim kaynakları, dinî ve siyasi yapıları hakkında kısaca bilgi verilir. Mekke'nin harem olmasına değinilir. Coğrafi özelliklere değinilirken konu coğrafya dersiyle ilişkilendirilir. Geçim kaynakları hakkında bilgi verilirken gelir düzeyinin halkın refahına olan etkisine değinilir (**OB3**). Bu şehirlerin tarihlerindeki önemli olaylar ele alınarak bu olayların bölgenin dinî ve ekonomik yapısıyla ilişkisi ortaya konur. Tevhit ve şirk kavramları açıklanarak Mekke'nin tevhit inancının merkezi olması ve şirk inancının zamanla burada yaygınlaşması süreçlerine değinilir. Kâbe'nin varlığının Mekke'nin dinî, siyasi ve ekonomik yapısına etkileri ele alınır (**SBAB7.5**). Süreci değerlendirmek için tanılayıcı dallanmış ağaç kullanılabilir. Öğrencilerden Mekke'nin tarihindeki önemli olayları dinî, siyasi ve ekonomik olmak üzere sınıflandırmaları istenir. Bu kapsamda anlam çözümleme tablosu kullanılabilir. Öğrencilerden Mekke'nin tarihî önemi hakkındaki görüşlerini ifade etmeleri istenir (**SDB2.1**). Bu kapsamda düşün-eşleş-paylaş tekniği kullanılabilir. İfade edilen görüşler evet-hayır kartlarıyla değerlendirilebilir.

SYR.10.1.2

Hicaz Bölgesi'nde toplumsal hayatın temelini oluşturan kabilecilik anlayışı ele alınır. Bölgedeki yaşam biçimlerine ve sosyal sınıflara değinilir. Asabiyet kavramı açıklanarak bu olgunun toplumsal hayata etkileri irdelenir. Cahiliye kavramı açıklanır. Cahiliye toplumunun öne çıkan özellikleri belirtilerek cahiliye anlayışının sosyal ve kültürel hayata yansımaları ele alınır. Hilfülfudul'un ortaya çıkış süreci açıklanır ve Hz. Peygamber'in bu topluluğun bir üyesi olarak hakkaniyeti sağlama çabasına dair örnekler verilir (**D1.2**). Öğrencilerden cahiliye kültürünün mahiyeti ve hayata yansımaları konusunu daha iyi anlayabilmek amacıyla sorular sormaları (**E3.8**) ve öğrendikleri bilgiler ışığında bu soruları cevaplamaları istenir. Verilen cevaplar öğretmen tarafından kontrol edilir ve öğrencilere anlık dönüt verilir. Bu kapsamda zıt panel tekniği kullanılabilir. Öğrencilere cahiliye anlayışının somut yansımalarını gösteren örnekler verilir. Onlardan bu örneklerdeki davranışların nedenleri hususunda akıl yürüterek bir çıkarımda bulunmaları ve konu hakkındaki düşüncelerini açık fikirlilikle (**E3.5**) ifade etmeleri istenir (**SDB2.1**). Bu kapsamda örnek olay tekniği kullanılabilir. Süreci değerlendirmek için öğrencilere açık uçlu sorular yöneltilir.

SYR.10.1.3

Hız. Peygamber'in soyu ve aile büyükleri hakkında bilgi verilir. Peygamber Efendimiz'in çocukluk yılları ele alınır. Öğrencilerden Hız. Peygamber'in isimleri ile bu isimlerin anlamları konusunda bilgi toplamaları ve edindikleri bilgileri doğruladıktan sonra kendilerinin belirlediği bir formatta **(E1.2)** kaydetmeleri istenir **(OB1)**. Peygamber Efendimiz'in aile büyüklerinden gördüğü ilgi, şefkat ve ihtimama dair örnekler verilir **(D15.4, D9.2)**. Hız. Peygamber'in gençlik dönemindeki tutum ve davranışları ele alınarak "Emin" sıfatıyla tanınmasına **(D6.2)**, cahiliye âdetlerinden uzak durmasına ve Kâbe'nin onarımı sırasında ortaya çıkan anlaşmazlığı çözmesine **(SDB3.3)** değinilir. Hız. Peygamber'in Hız. Hatice'yle evliliği ve çocukları hakkında bilgi verilir. Süreci değerlendirmek için boşluk doldurma soruları kullanılabilir. Risalet kavramı açıklanır. Hız. Peygamber'in risalet öncesinde Hira'da geçirdiği dönem ele alınır ve Hız. Hatice'nin bu dönemde Peygamber Efendimiz'e verdiği desteğe dikkat çekilir **(D2.2)**. Öğrencilerden kendi öğrenme durumlarını geliştirebilmeleri için **(SDB1.2)** Hız. Peygamber'in risalet öncesindeki hayatıyla ilgili sorular üretmeleri ve bu soruları birbirlerine yönelterek cevaplamaları istenir. Verilen cevapların doğruluğu öğretmen tarafından değerlendirilerek öğrencilere anlık dönütler verilir. Öğrencilerden Hız. Peygamber'in risalet öncesi hayatıyla ilgili çıkarımlarda bulunmaları istenir. Öğrenciler buna yönelik çıkış kartı hazırlamaya yönlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak cahiliye anlayışının günümüzdeki izleri ve bu izlerin toplumsal hayata etkileri hakkında bir blog yazısı yazmaları istenebilir **(E3.3)**. Yapılan çalışmalar; içinde bilgi toplama, çıkarım yapma, doğruluk, özgünlük, dil ve anlatım ölçütleri bulunan analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden bedevi ve hadari yaşam biçimlerinin siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel hayatı nasıl etkilediğini araştırmaları ve bu konuda öğretici bir metin yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden Mekke'de putperestliğin yaygınlaşması sürecini araştırmaları ve ulaştıkları bilgilerden yararlanarak bir sunum hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Cahiliye Dönemi'ndeki yazılı ve sözlü edebiyat ürünleriyle ilgili örnekler bulmaları istenebilir.

Öğrencilerden dijital araçları kullanarak Hız. Peygamber'in soy ağacını oluşturmaları istenebilir.

Öğrencilerden Hız. Muhammed'in (sav) çocukluk ve gençlik yıllarını inceleyerek bu dönemdeki önemli olayları kronolojik olarak sıralamaları veya bu konuyla ilgili bir tarih şeridi oluşturmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden Cahiliye Dönemi'ndeki yaygın uygulamaları listeleyerek yazmaları istenebilir.

Mekke'nin dinî ve ekonomik önemi ile ilgili bir sunum ya da grafik bilgi verilerek öğrencilerden konuyla ilgili sorulan soruları cevaplamaları istenebilir.

Öğrencilere Hz. Muhammed'in (sav) çocukluk ve gençlik yıllarını özetleyen kısa metinler verilerek onlardan bu konuyu kendi cümleleri ile ifade etmeleri istenebilir.

Öğrencilere Hz. Muhammed'in (sav) hayatıyla ilgili genel bilgilerini pekiştirmeye yardımcı olacak yönlendirici sorular sorulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE

İSLAM'IN DOĞUŞU: MEKKE YILLARI

Bu ünite de gizli ve açık davet süreçleri arasında mukayese yapılması, müşriklerin İslam davetine karşı tutumlarının çözümlenmesi ve Hz. Peygamber'in İslam'a davet sürecinde izlediği yol konusunun yapılandırılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ DAB5.2. Mukayese Yapma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.13. Yapılandırma

EĞİLİMLER E2.1. Empati, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistemati klik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma), SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D7. Estetik, D11. Özgürlük, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türk Dili ve Edebiyatı

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER DAB1.1. Kur'an-ı Kerim Meallerine Başyurma, KB2.14. Yorumlama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SYR.10.2.1. Gizli ve açık davet süreçleri arasında mukayese yapabilme

- a) *Gizli ve açık davet dönemlerine ilişkin özellikleri belirler.*
- b) *Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri ortaya koyar.*
- c) *Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları ortaya koyar.*
- ç) *Belirlenen özellikler arasında ilişki kurar.*
- d) *Ortaya konulan benzerlik ve farklılıklara dayalı olarak çıkarım yapar.*

SYR.10.2.2. Müşriklerin İslam davetine karşı tutumlarını çözümleyebilme

- a) *Müşriklerin İslam davetine karşı tutumlarını araştırır.*
- b) *Müşriklerin İslam davetine karşı tutumları hakkında edindiği bilgiler arasında ilişki kurar.*

SYR.10.2.3. Hz. Peygamber'in davet sürecinde izlediği yol konusunu yapılandırabilme

- a) *Hz. Peygamber'in davet sürecinde gerçekleştirdiği faaliyetleri inceleyerek bu süreçteki nedensel ilişkileri ortaya koyar.*
- b) *Hz. Peygamber'in davet sürecinde gerçekleştirdiği faaliyetlerle ilgili ön bilgilerden yararlanarak uyumlu bir bütün ortaya koyar.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

HZ. MUHAMMED'İN RİSALETİ

İlk Vahiy

İslam'a Davet

MÜŞRİKLERİN RİSALETE TEPKİLERİ

Tepkilerin Sebepleri

Tepkilerin Çeşitleri

HZ. PEYGAMBER'İN DAVET SÜRECİNDE İZLEDİĞİ YOL

Habeşistan'a Hicret

Taif Yolculuğu

Akabe Biatleri

Hicret Yolculuğu

Anahtar Kavramlar

biat, himaye, sahabi, tebliğ, vahiy

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kavram karikatürü, çoklu cevaplı sorular, 3-2-1 kartları, çalışma yaprağı ve analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilere Hz. Peygamber'in davet sürecinde izlediği yol hakkında bir performans görevi verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Hz. Muhammed'in (sav) peygamberlik görevinin ilk vahiyle başladığını bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

- Öğrencilerin İslam'ın doğuşuyla ilgili merak ettiği konular tespit edilip listelenerek bir ön bilgi panosu hazırlanabilir.
- Öğrencilerden peygamberlerin davet sürecinde ne gibi zorluklar yaşamış olabileceğine dair tahminde bulunmaları istenebilir.
- Öğrencilerden insanların hangi sebeplerle yurtlarını terk etmek zorunda kaldığına dair düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin Doğu Türkistan, Myanmar, Filistin gibi coğrafyalarda yaşayan ve dinî ayrımcılığa maruz kalan Müslümanların yaşadıklarına odaklanmaları ve bu Müslümanlar ile Mekke'de inançları nedeniyle baskı gören ilk Müslümanlar arasında bağ kurmaları sağlanır.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

SYR.10.2.1

Vahiy kavramı açıklanır. İlk vahyin nazil oluşu ve Hz. Peygamber'in bu durumu nasıl karşıladığı ele alınır. Hz. Hatice'nin bu yeni duruma farklı bir bakış açısıyla yaklaşarak Hz. Peygamber'i teskin etmesine dikkat çekilir (**SDB3.1**). Öğrencilerden Hz. Hatice'yle empati kurmaları (**E2.1**) ve benzer bir durumda nasıl davranabilecekleri konusunda duygu ve düşüncelerini değerlendirmeleri istenir (**SDB1.3**). Fetretülvahiy sürecine değinilir. Tebliğ kavramı açıklanır. Gizli ve açıktan davet süreçleri ele alınır. Konu Müddessir, Müzzemmil, Hicr, Nahl, Taha vb. surelerin ilgili ayetleriyle desteklenir. Hz. Peygamber'in gizli ve açıktan davet süreçlerinde planlı bir şekilde hareket ettiğine (**D3.2**) dikkat çekilir. Sahabi kavramı açıklanır. İlk Müslümanlar hakkında bilgi verilir. Mekkeli müşriklerin Müslümanlara uyguladığı psikolojik, ekonomik ve fiziki baskılar ele alınır. Müslümanların bu baskılar karşısındaki metanetli ve kararlı tutumuna (**D12.2, D11.2**) örnekler verilir. Hz. Hamza ve Hz. Ömer'in Müslüman olmasının davet sürecini nasıl etkilediğine değinilir. Öğrencilerden gizli ve açıktan davet süreçlerine ait benzerlik ve farklılıkları belirleyerek Hz. Peygamber'in bu süreçlerdeki farklı tebliğ yöntemlerinin sonuçlarına dair bir çıkarımda bulunmaları istenir. Gizli ve açıktan davet süreçlerine dair değerlendirme yapmak için kavram karikatürleri kullanılabilir.

SYR.10.2.2

Müşriklerin genel özellikleri verilir. Bu özellikler ile İslam davetine tepkiler arasında ilişki kurularak bu tepkilerin sebepleri ortaya konur. Konuyla ilgili ayetlere yer verilir. Öğrencilerden müşriklerin İslam davetine karşı çıkmalarının sebepleriyle ilgili kısa bir tiyatro metni yazmaları istenebilir. Bu kapsamda konu Türk dili ve edebiyatı dersiyile ilişkilendirilir. Mekkeli müşriklerin İslam davetine karşı çıkış şekilleri ele alınır. Öğrencilere konuyla ilgili bazı sure ve ayet bilgileri verilerek onlardan bu ayetlerin meallerini bulmaları ve konuyla ilgili bir çıkarımda bulunmaları istenir. Öğrencilerin bu çıkarımları güncel konularda kullanması sağlanır (**DAB1.1**). Hz. Peygamber'in müşriklerin tepkileri karşısındaki kararlı tutumu vurgulanır (**D12.3**). Öğrencilerin Mekkeli müşriklerin İslam davetine karşı tutumları konusundaki çıkarımları çoklu cevaplı sorularla değerlendirilebilir.

SYR.10.2.3

Müslümanların Habeşistan'a hicretleri sebep ve sonuçlarıyla birlikte ele alınır. Hicret yurdu olarak Habeşistan'ın tercih edilmesinin sebeplerine, müşriklerin Müslümanları geri döndürme çabalarına ve Cafer bin Ebu Talib'in Habeşistan Necaşisi'nin huzurunda Müslümanlar adına yaptığı konuşmaya değinilir. Süreci değerlendirmek için 3-2-1 kartları kullanılabilir. Himaye kavramı açıklanır. Hz. Peygamber'i Taif yolculuğuna sevk eden sebepler ele alınır. Bu kapsamda Hüzün Yılı'na değinilir. Taif'te ve Mekke'ye dönüş yolunda yaşananlar hakkında bilgi verilir. Hz. Peygamber'in bu süreçte karşılaştığı güçlüklerle baş etmek için gösterdiği çabaya **(SDB3.2)** dikkat çekilir. Öğrencilerden Taif yolculuğunun duygusal boyutunu yansıtan bir grup şiiri yazmaları istenebilir **(D7.2, E3.3)**. Hz. Peygamber Taif'ten döndükten sonra gerçekleşen isra ve miraç mucizeleri hakkında kısaca bilgi verilir. Öğrencilerden isra ve miracın ilahi bir teselli olarak kabul edilmesinin sebebi-ni kendi cümleleriyle ifade etmeleri istenir **(KB2.14)**. İsra ve miraç mucizelerine verilen tepkilere değinilir. Hz. Ebu Bekir'in bu süreçte Peygamber Efendimiz'e verdiği desteğe dikkat çekilir **(D4.3)**. Akabe Biatlerine giden süreç ele alınır. Biat kavramı açıklanır. Akabe Biatleri ve bu biatlerde verilen sözler ele alınır. Akabe Biatleri sürecinde Yesrib'de İslam'ın yayılmasına değinilir. Müslümanların Yesrib'e hicret ederken yaşadıkları olaylardan örnekler verilir. Hz. Peygamber'in hicret yolculuğu ele alınır. Hicret için yapılan hazırlıklara ve alınan tedbirlere dikkat çekilir. Müşriklerin hicreti engelleme çabalarına değinilir. Hicret yolunda meydana gelen olaylar ve Hz. Peygamber'in Yesrib'e ulaşması hakkında bilgi verilir. Hicret'in önemine değinilir. Öğrencilerin Hz. Peygamber'in davet sürecinde izlediği yola dair edindiği bilgi ve becerileri değerlendirmek için açık uçlu sorulardan ve eşleştirme sorularından oluşan bir çalışma yaprağı kullanılabilir. Öğrencilerden ön bilgilerini ve yeni edindikleri bilgileri kullanarak Hz. Peygamber'in davet sürecinde izlediği yöntemler hakkında çıkarımda bulunmaları istenir. Bu kapsamda bir öğrenme günlüğü yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak Hz. Peygamber'in davet sürecinde izlediği yolu sistematik bir şekilde ele alıp **(E3.7)** iş birlikli çalışma yöntemiyle **(SDB2.2)** bir sesli kitap hazırlamaları istenebilir **(OB2)**. Yapılan çalışmalar; içinde araştırma süreci, ilişki kurma, özgünlük ve içerik ölçütlerinin bulunduğu analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler, nübüvvetin ilk yıllarında yaşanmış bir olayı seçerek bu konuda detaylı araştırma yapmaya yönlendirilebilir. Proje sonunda öğrencilerden dijital bir içerik oluşturmaları ya da sunum yapmaları istenebilir.

Öğrenciler arasında Resulullah'ın gençlik yıllarını ve risalet sonrasındaki kişilik özelliklerini ele alan bir panel düzenlenebilir.

Öğrencilerden Hz. Muhammed'in (sav) hayatındaki dönüm noktalarını belirlemeleri ve bu dönüm noktalarının insanlık tarihi üzerindeki etkilerini değerlendiren bir makale yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden Hz. Peygamber'in Mekke Dönemi'nde müşriklerle mücadele ederken izlediği yöntemler hakkında dijital bir materyal hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden bazı sahabilerin (Hz. Ömer, Hz. Hamza, Musab bin Umeyr, Zübeyr bin Avvam, Bilal Habeşi vb.) İslam öncesi ve sonrası hayatlarını karşılaştırmaları ve ulaştıkları sonuçları raporlaştırarak sunmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden öğretmenleri veya akranlarından yardım alarak Mekke Dönemi'nin önemli olaylarına ilişkin bir bilgi görseli hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilere Hz. Peygamber'in hicret hazırlığını ve yolculuğunu anlatan bir metin verilerek onlardan bu metinden hareketle hicret sürecini yansıtan bir akış şeması hazırlamaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE

İSLAM'IN YAYILIŞI: MEDİNE YILLARI

Bu ünite de İslam toplumunun oluşum sürecinin sentezlenmesi, Hz. Peygamber'in farklı inanç gruplarıyla ilişkilerinin değerlendirilmesi, İslam'ın yayılmasında etkili olan faaliyetlerin müşahade edilmesi, Veda Hutbesi'nin tahkik edilmesi ve Hz. Peygamber'in hastalığından vefatına kadar geçen süreçte yaşananlarla tarihsel empati kurulması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ DAB3. Dinî Metinleri Tahkik, DAB4.1. Müşahede Etme, SBAB3. Tarihsel Empati

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.6. Seçicilik, E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitiklik, E3.9. Şüphe Duyma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D1. Adalet, D5. Duyarlılık, D8. Mahremiyet, D10. Mütevazılık, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Fıkıh, Matematik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

DAB1.1. Kur'an-ı Kerim Meallerine Başvurma, KB2.5. Sınıflandırma, SBAB11.1. Tablo, Grafik, Şekil ve/veya Diyagram

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SYR.10.3.1. İslam toplumunun oluşum sürecini sentezleyebilme

- a) İslam toplumunun oluşum sürecinde gerçekleşen faaliyetleri araştırır.
- b) İslam toplumunun oluşum sürecine dair öğrendiği bilgiler arasında ilişki kurar.
- c) İslam toplumunun oluşum sürecine dair öğrendiği bilgilerden özgün bir bütün oluşturur.

SYR.10.3.2. Hz. Peygamber'in farklı inanç gruplarıyla ilişkilerini değerlendirebilme

- a) Hz. Peygamber'in farklı inanç gruplarıyla ilişkilerine dair ölçüt belirler.
- b) Hz. Peygamber'in farklı inanç gruplarıyla ilişkilerine dair ölçme yapar.
- c) Hz. Peygamber'in farklı inanç gruplarıyla ilişkilerine dair ulaştığı ölçme sonuçlarını belirlediği ölçütlerle karşılaştırır.
- ç) Hz. Peygamber'in farklı inanç gruplarıyla ilişkilerine dair yaptığı karşılaştırmalar hakkında yargıda bulunur.

SYR.10.3.3. İslam'ın yayılmasında etkili olan faaliyetleri müşahade edebilme

- a) İslam'ın yayılmasında etkili olan faaliyetleri belirler.
- b) Belirlediği faaliyetler hakkında soru sorar.
- c) Belirlediği faaliyetleri inceler.
- ç) Bu faaliyetler hakkında çıkarım yapar.

SYR.10.3.4. Veda Hutbesi'ni tahkik edebilme

- a) Veda Hutbesi'ndeki dinî kavramları ayırt eder.
- b) Veda Hutbesi'ndeki dinî kavramları bağlamına uygun olarak kullanır.
- c) Veda Hutbesi'ni yorumlar.
- ç) Veda Hutbesi'ni tahlil eder.

SYR.10.3.5. Peygamberimizin hastalığı ve vefatı sırasında yaşananlarla tarihsel empati kurabilme

- a) Peygamberimiz ile ashapı arasındaki iletişimi yorumlar.
- b) Peygamberimizin hastalığı sürecinde ve vefatında yaşanan olaylarla ilgili tarihsel bağlamsallaştırma yapar.
- c) Veda Haccı'ndan Peygamberimizin vefatına kadar yaşanan olayları ve ortaya çıkan durumları yapılandırır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ İSLAM TOPLUMUNUN OLUŞUMU

Mescid-i Nebevî'nin İnşası

Muhacir-Ensar Kardeşliği

Medine Sözleşmesi

Medine Pazarı'nın Kurulması

Namaza Davet: Ezan

Dinî Hükümlerin Teşrii

FARKLI İNANÇ GRUPLARI İLE İLİŞKİLER

Müşriklerle İlişkiler

Münafıklarla İlişkiler

Yahudilerle İlişkiler

Hristiyanlarla İlişkiler

İSLAM'IN YAYILIŞI

İslam'a Davet Mektupları

Heyetler Yılı

EN YÜCE DOST'A

Veda Haccı ve Veda Hutbesi

Hz. Peygamber'in Hastalık Süreci ve Vefatı

Anahtar Kavramlar cihat, gazve, istişare, Medine Vesikası, muahat

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; anlam çözümleme tablosu, bilgi kartları, açık uçlu sorular, evet-hayır kartları, çoklu cevaplı sorular, çıkış kartı ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilere Medine Dönemi'nde yaşanan önemli olaylarla ilgili bir performans görevi verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME

YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Hz. Peygamber'in ve Müslümanların Medine'ye hicret ettiğini bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

- Öğrencilerden Hz. Peygamber'in ve Müslümanların Medine'yi yurt hâline getirmek için nasıl bir yol izlemiş olabileceğine dair tahminde bulunmaları istenebilir.
- Öğrencilere Hz. Peygamber'in katıldığı savaşlara dair neler hatırladıkları sorularak cevaplar listelenebilir.
- Öğrencilere Hz. Peygamber'in Medine'de siyasi bir otorite hâline gelmesinde etkili olan unsurlarla ilgili bir metin verilerek onlardan bu metinden ulaştıkları çıkarımları ifade etmeleri istenebilir.
- Öğrencilerden Hz. Peygamber'in hac esnasında irat ettiği hutbeye Veda Hutbesi denmesinin sebebi hakkında görüş bildirmeleri istenebilir.
- Öğrencilerden Hz. Peygamber'in vefatı sebebiyle ashabının neler hissetmiş olabileceği hakkında yorum yapmaları istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere Çanakkale Savaşı'nda esir düşmüş düşman askerleriyle ilgili bir görsel gösterilerek bu görsel ile Bedir Gazvesi'nde esir alınan müşriklere yapılan iyi muamele arasında bağ kurulur.

**Öğrenme-Öğretme
Uygulamaları**

SYR.10.3.1

Hicret'ten sonra Medine'de tesis edilen toplumsal yapıya dikkat çekilir. Hz. Peygamber'in Medine'yi harem ilan etmesine değinilir. Mescid-i Nebevî'nin inşası ve işlevleri ele alınır. Asha-bı-suffe'ye değinilir. Muahat uygulaması ele alınır. Ensarın gösterdiği fedakârlığa ve muhacirlerle yaptıkları dayanışmaya örnekler üzerinden dikkat çekilir **(D20.2)**. Muhacirlerin barınma, geçinme ve yeni ortama uyum sağlama ile ilgili problemlerinin çözümüne yönelik uygulama ve planlamalara değinilir **(OB8, SDB3.3)**. Hicret'in ilk yıllarında yapılan nüfus sayımından bahsedilir. Medine Sözleşmesi ele alınır. Bu sözleşmenin farklı kültür ve inançlara sahip insanları Medine toplumu paydasında birleştirdiğine dikkat çekilir **(OB6, SDB2.3)**. Yahudilere din özgürlüğü tanıyan madde üzerinden farklılıklara saygı duymanın önemine değinilir **(D14.3)**. Medine Pazarı'nın kurulmasının sebep ve sonuçlarına dikkat çekilir. Ezan okumayı gerekli kılan sebepler ele alınır. Medine Dönemi'nde teşri kılınan hükümlere (savaş izni; oruç, zekât, tesettür, hac emri; içki yasağı ve kıblenin değişmesi) değinilir. Bu kapsamda konu fıkıh derisiyle ilişkilendirilir. Öğrencilerden İslam toplumunun oluşumu sürecinde gerçekleştirilen faaliyetleri dinî, siyasi, sosyal ve ekonomik olarak tasnif etmeleri istenir **(KB2.5)**. Bu kapsamda Frayer diyagramı kullanılabilir. Medine'ye hicretten sonra gerçekleştirilen faaliyetler ile devletleşme süreci arasındaki ilişki ele alınır. Öğrencilerden bu konuyla ilgili bilgi kartları hazırlamaları istenebilir.

SYR.10.3.2

Müslümanlara savaş izni verilmesi sürecine değinilir. Cihat, seriyye ve gazve kavramları açıklanır. Hz. Peygamber'in seriyyeler göndermesinin sebepleri üzerinde durulur. Bedir Gazvesi sebep ve sonuçlarıyla birlikte ele alınır. Konu Enfal suresinin ilgili ayetleriyle desteklenir. Uhud Gazvesi sebep ve sonuçlarıyla birlikte ele alınır. Konu Ali İmran suresinin ilgili ayetleriyle desteklenir. İstişare kavramı açıklanır. Hz. Peygamber'in savaştan önce ashabıyla istişare edip onların tavsiyelerini dikkate almasına değinilir (**D10.1, D8.1**). Savaşın seyrinin Müslümanların aleyhine dönmesi ele alınırken görevi eksiksiz ve zamanında yerine getirmenin önemi vurgulanır (**D16.3**). Hendek Gazvesi sebep ve sonuçlarıyla birlikte ele alınır. Konu Ahzab suresinin ilgili ayetleriyle desteklenir. Müslümanların istişareler sonucunda alternatif bir savunma yöntemi uygulamaya karar verip bu kararı hayata geçirmelerinin önemine değinilir (**SDB3.2**). Hudeybiye Antlaşması'nın imzalanmasıyla sonuçlanan süreç açıklanır. Bu antlaşmanın şartları ve sonuçları hakkında bilgi verilir. Mekke'nin fethedilme süreci sebep ve sonuçlarıyla birlikte ele alınır. Hz. Peygamber'in fetihden sonra Mekke'de yaptığı uygulamalar hakkında bilgi verilir. Huneyn Gazvesi sebep ve sonuçlarıyla birlikte ele alınır. Savaş öncesinde bazı Müslümanların içinde bulunduğu durumu anlatan ayet (Tevbe 9/25) verilir. Öğrencilerden Müslümanların o günkü ruh hâlini göz önünde bulundurmaları ve kendi hayatlarında benzer durumlarda verebilecekleri muhtemel duygusal tepkileri öz yeterliliklerini dikkate alarak (**E1.4**) değerlendirmeleri istenir (**SDB1.1**). Taif Kuşatması hakkında bilgi verilir. Medine'deki münafıklar ve onların yürüttüğü faaliyetler ele alınır. Hz. Peygamber'in münafıklarla mücadele yöntemlerine dikkat çekilir. Medine'deki Yahudi kabileleriyle kurulan ilişkiler ele alınır. Hayber'in fethi sebep ve sonuçlarıyla birlikte ele alınır. Hz. Peygamber zamanında Hristiyanlarla kurulan ilişkiler hakkında genel bilgiler verilir. Mute Savaşı ve Tebük Seferi sebep ve sonuçlarıyla birlikte ele alınır. Tebük Seferi için hazırlık yapılırken karşılaşılan zorluklara ve ashabin orduyu teçhiz etmek için gönüllü olarak verdiği maddi desteğe değinilir (**D20.4**). İslam hukukunda savaş meşru kılan sebeplere değinilir. Konuyla ilgili bazı sure ve ayet bilgileri verilir. Öğrencilerden bu ayetlerin meallerini bulmaları istenir (**DAB1.1**). Öğrencilerden Hz. Peygamber'in gerçekleştirdiği savaşların bu ayetlerdeki meşru sebeplerden hangisine dayandığını tespit etmeleri ve bu tespiti odaklanarak (**E3.2**) ulaştıkları sonuçları ifade etmeleri istenir. Bu kapsamda açık uçlu sorular kullanılabilir. Hz. Peygamber'in savaşta gözettiği hukuki ve insani ilkeler verilir. Öğrencilerden Hz. Peygamber'in insana ve topluma değer veren, ölçülü ve dengeli tutumunun (**D5.1, D1.3**) günümüze yansıtılmasının önemini ele almaları ve bu konuda yapılabilecekler hakkında fikir üretmeleri istenir. Bu kapsamda kar topu tekniği kullanılabilir. Hz. Peygamber'in gazvelerine dair istatistiksel bilgiler içeren bir grafik hazırlanarak öğrencilerden bu grafiği yorumlamaları istenebilir (**SBAB11.1, OB7**). Bu kapsamda konu matematik dersiyle ilişkilendirilir. Öğrencilerin grafiği yorumlamalarına yönelik olarak çoklu cevaplı sorular kullanılabilir.

SYR.10.3.3

Hz. Peygamber tarafından gönderilen İslam'a davet mektuplarının içerikleri, muhatapları ve etkileri ele alınır. Hicret'in dokuzuncu yılında Hz. Peygamber'in heyetlerle yaptığı görüşmeler hakkında bilgi verilir. Öğrencilerden bu faaliyetler hakkında sorular sorarak söz konusu süreçleri incelemeleri ve bu faaliyetlerin İslam'ın yayılmasında ne kadar etkili olduğuna dair (**E3.9**) bir çıkarımda bulunmaları istenir. Süreci değerlendirmek için öğrencilerden çıkış kartı hazırlamaları istenebilir.

SYR.10.3.4

Veda Haccı hakkında bilgi verilir. Konu bu kapsamda fıkıh dersiyle ilişkilendirilir. Hz. Peygamber'in bu hac esnasında verdiği hutbelere değinilir. Bu hutbelerden oluşan ve Veda Hutbesi olarak bilinen metin verilir. Öğrencilerden metinde geçen dinî kavramları tespit ederek bu kavramların ilişkili olduğu alanları belirlemeleri istenir. Öğrencilere mahiyetini öğrendikleri bu kavramları bağlamına uygun olarak kullanarak kısa bir konuşma yapma ya da kısa bir metin yazma görevi verilir. Öğrencilerden Veda Hutbesi'nin içeriğini yorumlayarak bu hutbeden çıkarılabilecek ilkeleri belirlemesi (E1.6) ve bu ilkelerin hangi güncel sorunların çözümünde etkili olabileceğini (E3.6) değerlendirmesi istenir. Süreci değerlendirmek için anlam çözümleme tablosu kullanılabilir.

SYR.10.3.5

Hz. Peygamber'in hastalık süreci ele alınır. Peygamber Efendimiz'in hastalık sürecinde ashabıyla kurduğu iletişime dair örnekler verilir. Öğrencilerden ashabın Hz. Peygamber'e bağlılığının (D15.3) sebeplerini yorumlamaları istenir.

Hz. Peygamber'in vefatı ele alınır. Bu süreçte yaşananlar dönemin şartları göz önünde bulundurularak analiz edilir. Öğrencilerden Hz. Peygamber'in cenaze namazının kılınışını ve defin işlemlerini günümüzdeki uygulamalarla karşılaştırmaları ve bu durumu dönemin koşulları çerçevesinde açıklamaları istenir. Bu kapsamda konu fıkıh dersiyle ilişkilendirilir. Hz. Peygamber'in defnedildiği yere ve Ravza-i Mutahhara kavramına değinilir.

Hz. Peygamber'in vefatına ashabın verdiği tepkiler, örnekler üzerinden ele alınır. Öğrencilerden ashabın içinde bulunduğu duygu durumunun sebepleri hakkında çıkarımda bulunmaları istenir. Konu işlenirken dramatik monolog tekniği kullanılabilir. Süreci değerlendirmek için açık uçlu sorular kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak Medine Dönemi'ndeki önemli olayları sebep ve sonuçlarıyla birlikte kronolojik sırayla ele alan bir grafik bilgi hazırlamaları istenebilir. Yapılan çalışmalar kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden muhacir-ensar kardeşliğinin günümüzdeki yansımaları hakkında açık uçlu ve yorum gerektiren sorular oluşturmaları, bu sorular üzerinden arkadaşlarıyla görüş alışverişinde bulunmaları istenebilir.

Öğrenciler toplumsal dayanışmayı artırmak için bir yardım kampanyası düzenlemeye teşvik edilebilir.

Öğrenciler ezanın toplumsal etkileriyle ilgili araştırma yapmaya ve ulaştıkları bilgileri kaydetmeye yönlendirilebilir.

Öğrenciler Hz. Peygamber'in diğer dinlere mensup kişi ve topluluklarla kurduğu ilişkileri gösteren bir broşür veya grafik bilgi hazırlamaya yönlendirilebilir.

Öğrencilerden etkili konuşma tekniklerini kullanarak Veda Hutbesi'ni seslendirmeleri istenebilir.

Dijital teknolojiyi kullanabilen öğrencilerden İslam'ın yayılma sürecini anlatan dijital hikâyeler hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerin bilgi eksikliklerini belirleyip konu tekrarı yapmak için onlara İslam toplumunun oluşumu konusunda ilgili bir kelime ilişkilendirme testi uygulanabilir.

Öğrencilere Hz. Peygamber'in farklı inanç gruplarıyla kurduğu münasebetleri özetleyen kısa metinler verilerek onlardan bu metinlerden edindikleri çıkarımları kendi cümleleriyle ifade etmeleri istenebilir.

Kavramakta zorlandıkları konularda öğrencileri takviye etmeye yönelik olarak bilgisayar destekli öğretim için uygun ve gerekli ortam oluşturulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE

PEYGAMBERİMİZİN AHLAKI: İNSANLIĞA MİRAS

Bu ünite de Hz. Peygamber'in sosyal, siyasi, askerî alanlardaki ve ibadet hayatı ile eğitim konusundaki örnek kişiliğinin tespit edilmesinde hadis kaynaklarına başvurulması ve kültürümüzde peygamber sevgisinin tezahürü olarak ortaya konmuş sanat eserlerinin sınıflandırılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ DAB1.2. Hadis Kaynaklarına Başvurma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.5. Sınıflandırma

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık, E3.1. Muhakeme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma)

Değerler D13. Sağlıklı Yaşam, D17. Tasarruf, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Hadis, Türk Dili ve Edebiyatı

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.15. Yansıtma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SYR.10.4.1. Hz. Peygamber'in örnek oluşu konusunda hadis kaynaklarına başvurabilme

- Hz. Peygamber'in örnek oluşuyla ilgili hadisleri tespit eder.*
- Tespit ettiği hadislerde geçen konuları belirler.*
- Tespit ettiği hadisleri içeriklerine göre sınıflandırır.*
- Tespit ettiği hadisler doğrultusunda konu ile ilgili çıkarım yapar.*
- Yaptığı çıkarımları güncel konularda kullanır.*

SYR.10.4.2. Kültürümüzde peygamber sevgisinin tezahürü olarak ortaya konmuş eserleri sınıflandırabilme

- Kültürümüzde peygamber sevgisinin tezahürü olarak ortaya konmuş eserlere ilişkin ölçüt belirler.*
- Kültürümüzde peygamber sevgisinin tezahürü olarak ortaya konmuş eserleri ayırıştırır.*
- Kültürümüzde peygamber sevgisinin tezahürü olarak ortaya konmuş eserleri tasnif eder.*
- Kültürümüzde peygamber sevgisinin tezahürü olarak ortaya konmuş eserleri etiketler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ HZ. PEYGAMBER'İN ÖRNEK OLUŞU

İbadet Hayatında En Güzel Örnek
Sosyal Hayatta En Güzel Örnek
Çalışma Hayatında En Güzel Örnek
Siyasi ve Askerî Alanda En Güzel Örnek
Eğitim Konusunda En Güzel Örnek

KÜLTÜRÜMÜZDE PEYGAMBER SEVGİSİ

Edebiyatta Peygamber Sevgisi
Musikide Peygamber Sevgisi
Hat Sanatında Peygamber Sevgisi

Anahtar Kavramlar örf, üsveihasene

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; öz değerlendirme formu, eşleştirme soruları ve bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.
Öğrencilere Hz. Peygamber'in ahlaki özelliklerinin günümüze yansıtılması konulu bir performans görevi verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Hz. Peygamber'in örnek bir şahsiyet olduğunu bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

- Hz. Peygamber'in israftan kaçınma konusunda örnek oluşuna dair bir metin verilerek öğrencilerden ülke varlıklarına sahip çıkmanın önemini yorumlamaları istenebilir.
- Öğrencilerden peygamber sevgisinin hangi şekillerde ifade edilebileceği hakkında yeni fikirler ortaya koymaları istenebilir.

Köprü Kurma Topkapı Sarayı'ndaki mukaddes emanetler sanal ortamda ziyaret edilerek bunlar ile peygamber sevgisinin kültürümüzdeki yansımaları arasında bağ kurulur.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SYR.10.4.1

Üsveihase kavramı açıklanır. Hz. Peygamber'in sosyal, siyasi, askerî alanlarda; ibadet ve çalışma hayatında ve eğitim alanındaki örnek kişiliği ele alınır. Konu bu kapsamda hadis dersiyle ilişkilendirilir. Hz. Peygamber'in sosyal alandaki rehberliği kapsamında aile hayatı ile komşuluk, akrabalık ve arkadaşlık ilişkilerine yer verilir. Siyasi ve askerî alandaki rehberliği kapsamında idari ve askerî konulardaki ilkelerine değinilir. İbadet ve çalışma hayatı kapsamında hassasiyet gösterdiği hususlar vurgulanır. Eğitim alanındaki rehberliği kapsamında bu alana dair ilke ve uygulamalarına değinilir. Öğrencilere Hz. Peygamber'in örnek oluşuyla ilgili bazı hadisler verilir. Öğrencilerden bu hadislerde geçen konuları belirleyerek hadisleri içeriklerine göre sınıflandırmaları ve bunlarla ilgili çıkarımlarda bulunmaları istenir. Öğrencilerin bu çıkarımları güncel konularda kullanması sağlanır. Hz. Peygamber'in günlük hayattaki örnek kişiliği kapsamında onun sade ve mütevazı davranışları vurgulanır **(D17.3)**. Peygamberimizin temizlikle ilgili tavsiyeleri ele alınarak sağlıklı yaşam için gerekli olan ilkeler belirlenir **(D18.1, D13.4)**. Bir öz değerlendirme formu hazırlanarak öğrencilerin sağlıklı yaşam konusunda kendilerini değerlendirmeleri ve bu konudaki eksikliklerini tamamlamaya dair planlama yapmaları sağlanır **(E1.3, SDB1.3)**. Öğrencilerden kendi yaşantılarını gözden geçirerek Hz. Peygamber'in dinî, sosyal, ekonomik, siyasi, askerî ve ilmî alanlardaki tutum ve davranışlarını hayatlarına ne kadar yansıtılabildiklerini değerlendirmeleri istenir **(KB2.15)**. Sürecin ölçülmesinde anlam çözümleme tablosu kullanılabilir.

SYR.10.4.2

Örf kavramı açıklanır. Peygamber Efendimiz'e duyulan sevginin kültürümüzdeki yansımaları ele alınır. Osmanlılar Dönemi'nde kutsal topraklara yapılan yatırımlar vurgulanır **(D19.2)**. Bu kapsamda Osmanlı Dönemi'nde geleneksel hâle gelen surre alaylarına değinilir **(OB5)**. Kültürümüzde Hz. Peygamber sevgisinin tezahürü olarak ortaya konmuş sanat eserleri hakkında bilgi verilir. Öğrencilerin incelemesi için bu eserlerden örnekler verilir **(OB9)**. Öğrencilerden bu eserleri sanat dallarına göre ayırtıp **(E3.1)** sınıflandırmaları istenir. Süreci değerlendirmek için eşleştirme soruları kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak Hz. Peygamber'in ahlaki özelliklerinin günümüzdeki sorunların çözümüne sunacağı katkılar konusunda bir deneme yazmaları istenir. Konu bu kapsamda Türk dili ve edebiyatı dersiyle ilişkilendirilir. Yapılan çalışmalar; içinde ilişki kurma, içerik, doğruluk, dil ve anlatım ölçütleri bulunan bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLIlaştırma

Zenginleştirme Öğrencilerden Hz. Peygamber'in sosyal, siyasi, askerî alanlardaki ve ibadet hayatı ile eğitim konusundaki örnek kişiliğini araştırıp seçtikleri konuyla ilgili basılı ya da dijital bir broşür hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Hz. Peygamber'in günlük hayata dair önemli tavsiyelerini tasnif eden bir listeyi poster şeklinde tasarlamaları istenebilir.

Öğrencilerden grup çalışması yoluyla kültürümüzdeki peygamber sevgisini yansıtan farklı örneklerin yer aldığı bir sanal pano hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden günlük hayatta yaşadıkları çeşitli olay ya da durumlarda Hz. Peygamber'in hangi özelliklerini örnek aldıklarını listelemeleri istenebilir.

Öğrencilerden Hz. Peygamber'in dinî hayattaki rolünü gruplar hâlinde ve öğretmenlerinin rehberliğinde tartışmaları ve ulaştıkları sonuçları kısa bir rapor hâlinde yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden Hz. Peygamber için bestelenmiş ilahiler hakkında araştırma yapmaları ve beğendikleri ilahilerden oluşan bir çalma listesi hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Dersi (10. Sınıf) Öğretim Programı,
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 26.05.2025 tarihli ve 14 sayılı kararı
ile 2025-2026 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.

